

izseljevanja iz slovenskih krajev. Geografski obzornik ga je objavil l. 1975 v XX. letniku. Ob petdesetletnici Geografskega društva je prejel diplomsko častnega članstva, ki pa mu je bila izročena na njegovem domu v Gorici, ker se zborovanja zaradi bolezni ni mogel udeležiti. Naj mu bo na tem mestu izrečena topla zahvala kot kulturnemu delavcu, ki je bil v danih možnostih tudi kot geograf trdna opora našemu življu na zahodni narodni meji.

R. Savnik

Profesorju Silvu Kranjcu v spomin

Bil je mentor študentom geografije na ljubljanski univerzi, ko so l. 1922 ustanavljali Geografsko društvo. V njem je sodeloval kot odbornik, revizor, sotrudnik Geografskega vestnika. Marljivo se je udeleževal tudi društvenih prireditvev, zlasti kongresov in strokovnih ekskurzij. Rodil se je na Silvestrovo l. 1892 v Trnovem, predmestju takrat še močno provincialne predpotresne Ljubljane. Osnovno šolo je obiskoval na Grabnu in se nato šolal na II. drž. gimnaziji, ki se je šele med njegovim študijem preselila v lastno poslopje na Poljane. Bil je vseskozi odličen dijak. Poseben vpliv nanj je imel profesor dr. Otto Jauker, ki ga je s podajanjem zgodovine in zemljepisa tako pritegnil, da se je odločil za študij prav teh predmetov na Dunaju. Od 1916 do 1918 je bil avstrijski vojak na Erdeljskem, ki je takrat še pripadala Madžarski. Od 1919 do 1959, ko je stopil v pokoj, je bil srednješolski profesor in od 1936 do 1945 šolski nadzornik.

Užival je sloves odličnega šolnika. Sodeloval je pri spisovanju zemljepisnih učbenikov za srednje, osnovne in dopisne ekonomske šole ter pri prirejanju nekaterih zemljevidov Slovenije in Jugoslavije za šolske namene. V pedagoškem tisku, pa tudi v Geografskem obzorniku in Geografskem vestniku je objavil številne prispevke o problemih naše šolske geografije in zlasti o slovenskem geografskem izrazoslovju, za kar je imel tenak posluh. Za Slovenski biografski leksikon je napisal 58 člankov. Obdelal je zlasti vrsto naših politikov in prosvetnih delavcev, med njimi geografe in zgodovinarje Savnika, Šarabona, Trdana, Vazzaza, Zmazca ter Nemca slovenskega porekla Aleksandra Supana, o katerem je napisal tudi članek za Geografski vestnik. Hkrati je bil pisec poljudnih člankov in knjig, v katerih je posegal v slovensko, jugoslovansko in evropsko preteklost. Najbolj zajetna in samonikla je njegova knjiga Med Napoleonom in Leninom, ki je izšla l. 1937 in zajema sto let evropske zgodovine. Vse življenje je zbiral tiskane in primarne vire o Ljubljani in bil zato njen najboljši poznavalec. Njegov oris Ljubljane v drugi knjigi Krajevnegega leksikona Slovenije je najbolj vsestranski in nادرben, kar jih doslej premoremo. Ni še leto, ko je napisal spremno besedilo za večbarvno karto Ljubljane v merilu 1:20 000, ki je tik pred izidom.

Ob 80-letnici rojstva mu je Svetozar Ilešič posvetil topel članek v Geografskem vestniku. Geografsko društvo mu je ob proslavi svoje 50-letnice podelilo častno članstvo. Umril je 10. novembra 1976.

R. Savnik

Mednarodni simpozij o standardizaciji terenskih metod za proučevanje kemične erozije (korozije) v Ljubljani od 1. do 5. septembra 1975

Kvantitativno proučevanje kemične erozije na krasu se je v okviru kraške geomorfologije razvilo šele po zadnji svetovni vojni in v mednarodni rabi še nima ustaljenega termina. Na ljubljanskem simpoziju se je večkrat razvnela diskusija o najprimernejšem imenu, vendar ni bilo soglasja. Najbolj je prevladoval izraz kraška denudacija, ki se je zasidral v angleški literaturi. Očitali so mu, da ne gre za 'razgaljenje' krasa (od lat. denudo — razgaliti). V Švici in Nemčiji govorijo kar o koroziji. Proučevanje korozije pa pomeni lahko tudi proučevanje kemičnega procesa. Za slednje pa je pri mednarodni speleološki zvezi osnovana posebna komisija, ki je letos zborovala v Spaniji. Bolj radikalno

usmerjeni udeleženci smo se zavzemali za kemično erozijo, ki pa deluje tudi izven krasa.

Zadnja leta se zelo množijo podatki o hitrosti kemične erozije na krasu po svetu. Vendar so zaključki raziskovanja zaradi različno uporabljene metodologije, pomanjkljive dokumentacije in premajhne kompleksnosti težko medsebojno primerljivi. Zato je bila v krogih komisije za kraško denudacijo pri Mednarodni speleološki zvezi (tamkaj delujejo tudi geografi, odkar nimajo več ustreznega organa pri mednarodni geografski zvezi) že večkrat izražena potreba po simpoziju o metodologiji. Ko je ta komisija na svojem zasedanju l. 1975 v Olomoucu poverila organizacijo naslednjega simpozija jugoslovanskim delegatom, je bilo doseženo tudi soglasje o osrednji tematiki in o tem, da naj bo to izrazito delovni sestanek ožjega kroga krasoslovcev, ki so aktivni v tej panogi.

Simpozij je izvedel Oddelek za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani s svojo katedro za fizično geografijo in s finančno pomočjo SBK.

Sestanku so prisostvovali udeleženci iz 14. držav. Uvodni referat je imela predsednica komisije M. M. Sweetingova z naslovom Sedanji problemi raziskovanja korozije po svetu. Referati prvega dne so se ukvarjali s kvantitativnimi metodami in z izsledki proučevanja po svetu. Od Jugoslovancev sta tega dne referirala dva, dipl. geograf M. Kolbezen z hidrološkega zavoda SRS in sicer o korozijski intenzivnosti v porečjih loškega Obrha, Logaščice in Hotenjke in I. Gams o odvisnosti med vodostajem in trdoto nekaterih slovenskih rek in o meritvah lokalno pospešene korozije v slepih dolinah in kraških poljih. Od naših sosedov sta Tržačana E. Merlak in F. Gemiti referirala o visokih koncentracijah sulfata v prenikajoči vodi Tržaškega Krasa. Domnevajo, da so posledica izluževanja prsti.

Drugi dan so referirali največ o kraških oblikah in njihovi pogojenosti s korozijskim procesom. Predaval je tudi dr. J. Kunaver o krasu na Kaninu in ker je bil prisoten tudi prof. dr. A. Bögli, se je razvila živahna diskusija o visokogorskih drobnih oblikah. Popoldne je bil namenjen predstavitvi Dinarskega krasa s pomočjo diapozitivov. Predstavljen je bil jugoslovanski kras izven Slovenije (prof. dr. J. Roglič) kot tudi slovenski kras (I. Gams). Predstavljena je bila tudi ruta postsimpozijske ekskurzije na matični Kras (I. Gams), medtem ko je bil prikaz poti ekskurzije na Kanin zaradi pozne ure preložen na ekskurzijski čas (dr. J. Kunaver).

Dopoldan tretjega dne je bil po programu predviden samo za panelno diskusijo o standardizaciji metod za terensko raziskovanje kemične erozije, toda znaten del časa so zavzeli naknadno prijavljeni referati. Potem, ko je prof. dr. J. Nicod prikazal, da ima koncentracija CO_2 v tleh v mediteranski Franciji drugačen potek kot v Srednji Evropi, se je razvila živahna diskusija o pomenu merjenja CO_2 v prsti za korozijo, ki je našla odziv tudi v zaključkih. Precej diskusije je vzbudil tudi dr. J. Kunaverja prikaz kraških miz na Kaninu in trditve, da so za določanje postwürmskega korozijskega znižanja površja uporabne le mize na vodoravni podlagi. Soglasje je doseglo mnenje, da navajanje samih vodnih trdot še nima kdo ve kake vrednosti in da je treba ob računanju kemične erozije nujno analizirati vse druge dejavnike, ki nanje vplivajo. Med temi dejavniki sta posebno slabo raziskana prst in vegetacija. Kako različne učinke dosegajo različne oblike padavin, je bilo videti zlasti po primerih iz Izraela (R. Gerson).

Cetrtri in peti dan sta bili izvedeni dve avtobusni ekskurziji. Del udeležencev se je pod vodstvom dr. J. Kunaverja in dr. P. Habiča podal čez Trnovski gozd in Cepovanski dol ter po Soški dolini do Bovca in na Kanin. Drugi del udeležencev si je ogledal pojav kontaktnega krasa na poti iz Ljubljane v Postojno, kjer jih je v Inštitutu za raziskovanje krasa SAZU pozdravil predstojnik akad. prof. dr. S. Ilešič, in na matični Kras. Ogledali so si tudi Skocjanske jame, slepe doline v Matarskem podolju in v Istri. Za vsako od teh dveh ekskurzij je izdal organizator ciklostirani vodnik (v angleščini). Prvi ima naslov Field Trip Guide to the excursion A-classical Karst and Istria. Avtor: dr. I. Gams, 20 strani in 12 kart. Drugi vodnik je naslovljen z Field Trip Guide to the excursion

B — the Upland Dinaric Karst — Trnovski gozd — and glaciokarst of the Western Julian Alps — Mt. Kanin. Avtorja: dr. J. Kunaver in dr. P. Habič, 29. strani in 11 kart). Oba potopisa bosta lahko koristila tujim geografom, ki bodo potovali približno po opisanih poteh.

Referati, prebrani na simpoziju, so bili po splošnem mnenju na višji strokovni ravni kot na prejšnjih zasedanjih komisije. Prednost manjšega števila prisotnih (25—40) se je pokazala v zelo živahni in zanimivi diskusiji. Simpozij je pokazal, da so kvantitativne metode pri raziskovanju kemične erozije vsaj pri mlajših krasoslovcih že povsem prevladale. Na simpoziju smo izvedeli o novih metodah, recimo s pomočjo mikroskopske analize površja kamna (M. Kupper), z merjenjem obsega razpok v kamnolomih (G. T. Warwick). Izvedeli smo za nove dejavnike, ki vplivajo na kemično korozijo in ki jih moramo analizirati. Skratka, raziskovanje kemične korozije postaja vedno bolj zahtevno in specializirano. V zaključkih panelne diskusije, ki bodo objavljeni v ustreznih mednarodnih glasilih, smo sicer poudarili potrebo po kompleksnejših raziskavah in preciznejših metodah, toda oboje bo še vnaprej v veliki meri odvisno od splošne raziskanosti krasa. V Sloveniji imamo za te raziskave prednost v večjem številu vodomerskih postaj na kraških rekah, zaostajamo pa v pogledu raziskovanja izoliranih geofaktorjev.

O zborniku simpozija, ki bo nudil najnovejši vpogled v to panogo po svetu in ki ga mora objaviti organizator, bo lahko poročal prihodnji GV. Še pred njegovim izidom pa lahko trdimo, da pomeni ljubljanski simpozij novo afirmacijo jugoslovanskega in slovenskega krasoslovja, kar so izrazili tudi najvidnejši prisotni svetovni krasoslovci (kot M. M. Sweeting, J. Nicod, G. T. Warwick, V. Panoš, J. Roglič). Simpozij je bil koristen tako za komisijo, ki je bila ustanovljena skupno z mednarodno speleološko zvezo med 4. mednarodnim speleološkim kongresom l. 1965 v Ljubljani, kot tudi za jugoslovansko krasoslovje in krasoslovce, ki so udeležencem predstavili svoj kras in svoje rezultate.

I. Gams

Prvi jugoslovanski simpozij o geomorfološkem kartiranju od 20.—21. oktobra 1975 v Beogradu

Že v resoluciji 8. kongresa jugoslovanskih geografov v Skopju leta 1968 smo se zavezali, da bomo pristopili k izdelavi geomorfološke karte Jugoslavije. Ker pa ni bil določen za izvajanje tega sklepa odgovorni organ in ker ni bila sprejeta ustreznna zvezna tema, se stvar ni premaknila z mrtve točke. Končno je oktobra 1975 Geografski institut Jovan Cvijić v Beogradu sklical dvodnevni jugoslovanski simpozij o geomorfološkem kartiranju. Od Slovencev smo se ga udeležili trije, dr. M. Sifrer, dr. P. Habič in pisec tega poročila.

Referati, prebrani na simpoziju, so pokazali, da je bilo v Jugoslaviji zadnja leta le izdelanih nekaj običnih geomorfoloških detajlnih kart. D. Manaković in T. Andonovski iz Skopja sta pokazala karto v merilu 1:100.000, kjer sta preizkusila znake za oblike iz mednarodne geomorfološke karte. A. Bogar iz Zagreba je prikazal detajlno geomorfološko karto za del Baranje, ki jo je izdelal po madžarski konceptiji. M. Marković je geomorfološko kartiral širše področje Orjena. Poleg teh običnih geomorfoloških kart so bile predstavljene tudi nekatere posebne ali delne geomorfološke karte. Peter Habič je prikazal delo pri izdelavi slovenske speleološke karte. Mnogo diskusije je vzbudila karta nivojev I. Klajna, inženirja iz Zagreba, ki je za potrebe petrolejske industrije izdelal v sodelovanju s tujim strokovnjakom karto nivojev severozahodne Hrvaške in sosednjih slovenskih področij. Pri tem je uporabil metodologijo, ki je bila v slovenski geomorfološki praksi v ospredju pred desetletji, a je zanjo nato zanimanje upadlo. Namen karte, ki jo je predstavil V. Klajn, je spoznanje vertikalne razčlenjenosti geoloških struktur za potrebe iskanja naftnih virov. Da ima tudi jugoslovanska geologija interes za geomorfološko kartiranje, je na simpoziju s svojim referatom dokazal M. Marković, ki je predložil koncept jugoslovanske